

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 276.

TOLLHEGYEN.

— márc. 6.

(Tisztesség adassék a polgármestereknek!) Igen sajnáljuk, hogy — különösen ebben a rovatban — egyes nézeteltérések miatt élesebb kritikában részesítettük Kovács József urat, Debrecen városa érdemes polgármesterét. Kalapot emelünk előtte hazafias, lelkes eljárásáért, mely méltó volt nem csupán önmagához, pártállásához, hivatalához, hanem Debrecen városához is. A hazára nehezedő súlyos viszonyok közt — imé — így találnak önmagukra a tisztességes, lelkes magyar hazafiak. A mit veszíteni talál, azért kárpótolja polgártársainak osztatlan bizalma, a mely bizalom (reméljük a magyarok Istenétől) nem sokáig marad már képzelmi értéknek, de megjő az idő, a mikor a győzedelmes igazságnak módja lesz a hazafiúi erők jutalmazására és a hazafiatlanság megbüntetésére.

(Nyílt levelek.) Nyílt levelek röpkednek a levegőben. Főhibájok az, hogy többnyire — nem nagyon nyíltak!

(Egy alapvizsga) A vidám Elta mondja el ezt a kis históriát:

Valamikor, fiatal fejjel, meggondolatlanul és ostobán én is a jogi pályára készültem. Ugyanakkor, amikor én vizsgáztam,

közéletünknek egyik kimagasló és ma fontos politikai szereplésre hivatott alakja is vizsgázott. Együtt mellettem ültünk. Ez a kimagasló alak gróf Károlyi György volt. Az egyetem s jogtörténet akkor istenben megboldogult Wenzel professzor adta elő. Különös ember volt. Arra is emlékszem, hogy tőle mit kérdezett az az öreg professzor. Azt mondta neki:

— Mondja el méltóságod, mit tud a Kaplony nemzetiségéről?

Gróf Károlyi György akkor karcsú, nyúlánk, szép fiatal ember volt. Szomorúan nézett a professzorra és hallgatott.

— A Kaplony nemzetséget kérdeztem méltóságodtól, — ismételte a tanár előzőkenyen.

Gróf Károlyi György tovább hallgatott. Még se mukkant.

— Csodálom, hogy méltóságod olyan sokáig gondolkozik. Csak röviden, egy szóval feleljen, — könyörgött most már a professzor.

De gróf Károlyi Györgyöt a könyörgés sem lágyította meg. Még tovább hallgatott.

— Nem tudja méltóságod? — kérdezte most már kissé bosszusan Wenzel.

Ujabb csönd.

— A Kaplony nemzetség — szölt erre a professzor dühösen — a Károlyiak ősi nemzetsége, a mely már Árpád idejében, első foglalás utján szerezte mai birtokainak egy

részét, nevezetesen Kaplonyt és Nagy-károlyt . . .

Nagyon természetes, hogy gróf Károlyi György nem bukott meg az egyetemes jogtörténetből.

A magyar dráma.

(A „Szabadság” eredeti közleménye.)

Írta: Herczeg Ferenc.

— márc. 6.

Irodalmi életünkben ma nagy szerepe jut a színpadnak. Ez az a fórum, a hol a közönség legkönnyebben veszi észre a költőt és a hol legszívesebben hallgatja meg igazságait vagy hazugságait.

A mi különös viszonyaink mellett különös súlyt kell vetnünk a hatalmas művelődési tényezőre, melyet a színpad képvisel. Tudjuk, hogy a magyar faj hegemoniájának, melyet valaha fölényes katonai tulajdonságai biztosítottak, ma jóformán csak kulturális alapja van. Magyarország nem azért nemzeti állam, mivel a fajmagyarság tulnyomó fizikai erőt képvisel a nemzetiségek széthúzó igyekezetével szemben, hanem nemzeti állam azért, mivel az országnak egységes, még pedig magyar kulturája van. Eredeti nemzeti művelődést e földön ezer esztendő óta csak a mi fajunk tudott produkálni és aki ez országban — legyen bármilyen anya szü-

A poéta.

Írta: Gáspár Imre.

Édes poétám, légy oly jó, és ülj ide az íróasztalomhoz, és vedd át a tollamat is. Igen derék „József főherceg-tollakkal” írok, a papirosom első minőségű miniszteri papiros, az íróasztalomnak pedig nincs más fogatóka, minthogy nem Jókai Mór írja rajta művét.

Lenau fekete kávéát ivott, mielőtt leült volna írni fekete téntával fekete gondolatokat. (Furesa! mi alizariannal, zöld téntával írunk . . . zöld gondolatokat.) Schiller rothadt almával tömte tele az íróasztal fiókját. Musset Alfréd, ez a szelleműs vigjáték író, sarcastikus és phantasztikus látnok, igen számba vehető minőségű abszynthet ivott meg, mielőtt bus homlokát tenyerére hajtvá oda tette volna a maga híres pontját az í felé, hasonló levén ehhez szerinte földünk a fölötté lebegő heldvilággal. (Sajátságos betűpoezis! Petőfi a „v” betűt imádkozta, s elmerengve nézte a magasban révedező, dalladó „vándordarvaknak v betűjét . . .”)

Téhat — mintegy félhasábbal előbb megszólított poétabarátom! — mit parancsol? Lenau fekete kávéát? Schilleri rothadt almákat, ezt pedig kivált a híres sylleri pezsgő nem létében? vagy pedig egy pohárka Musseti abszynthet, jégbe hűtve, viz nélkül? Magyar költő létedre lelkesít talán inkább egy jókora adag angolosan készített marhaszelet, két vagy több tojással? Nos . . .

én erre az áldozatra is készen vagyok, csak — édes poétám, — légy oly jó és ülj ide az íróasztalomhoz, és vedd át a tollamat is! Jön a tavasz . . . erről írni a te a szakod!

* * *

Igen is, a poétától még eltűnjük, hogy minket a tavasszal vagy az ősszel mulattasson.

Szörnyű hivatás! Minden szeptember végével elmondani, hogy a levél hull, a madár költözik, az ősz hasonlít az aggsághoz, követi a tél, a mely ismét elevenen emlékeztet a halálra. Az ősz szóra szeptembertől november derekáig mindennap ráütnie kádenciák valamelyikét „bősz”, „jősz”, „ősz”, „nősz”. Több úgy sincs már. Hát az a sok zörgő haraszt, pusztuló erdő, kibált virány, gyászoló kis kert; az a sok zord kebel, a mely mindenhez hasonlít, a mi ősszel pusztulni kezd! Hát a nap hideg sugarai, a szél, a vihar, és a lomha felhők, melyek a szegény költőben annyi sejtelmet, annyi gyászos gondolatot ébresztenek! „Le panvre homme!” Szegény pára! idézőnk Tartuffe-ből a jó Orgont, ha nem tudnók, hogy ugyane bubánatos jelenségek hozzák neki a legzebb tiszteletdíjakat is. Hát még a tavasz, a melynek dalaiból magad való gátsz ki most szemelvényeket.

Téhat — édes poétám, — még se légy jó, ne ülj az íróasztalomhoz, had írjam meg magam azt az „ősz tárcát!”

* * *

Evelin és én. Figyelj csak nyájas olvasóm, jól kezdődik!

Téhat Evelin velem . . . kimentünk a mama kis kertjébe. Oda kinn van a városligetben; ebben a kertben szörnyű sok szép virág, róza, kaktusz és nem tudom mi sokott nyilni. Evelin épen most olvasta az én „Uj nemzedék” című verses gyűjteményt. Téhat ábrándosan, gyöngéden volt hangolva. Sohajtott, s egy arra alkalmas virágról — leveleit tépve — azt tudaklta hogy vajon „szeret? nem szeret? örömmel? fájdalommal? vagy — oh! „Uj nemzedék! — sehogys sem!” Én igen jól találtam ebédelni, s így nem birtam fogékonyasággal sem az őszi tájkép, sem az őszi ábrándok iránt.

— Oh, barátom! rebegte Evelin, csakugyan beköszönt a tavasz.

Március 21 én jó meg.

— Milyen prózai ön épen ma!

— Március 21-dikére várom okvetlenül. A természet — tudja — huszonegyet játszik; szeptember 21-dikén veszíteni kezd, november 21-dikén el is veszít mindent, március 21-dikén fordul javára a kocka.

— De az Isten szerelméért! ennyi próza egyetlen egy tárcá-íróban! S ön nem esik kétségbe azon kérdés felett, hogy vajon mi-kép találkozom újra a tavaszi ibolyával, ama rózsabokor sorsán, mely annyi szeretettel hajlik amott egy örök-zöld csoport fölé, s talán a kert egészen más zugába fog kerülni, s ők . . . s ők . . .

— Nos, ők — az együgyű örökzöld és

löttje — kulturális életet kíván élni, annak nyelvében és gondolkodásában magyarrá kell lennie. A magyar kulturális politika célja nem a nehezen mozgatható nemzeti tömegnek megmagyarosítása, hanem az ország vezetésére hivatott szellemi intelligencia kulturális egységének megóvása és műveltségi színvonalának emelése. Ha a magyar ember átlag műveltebb lesz az országban lakó minden idegennyelvű embernél, ha az intelligencia első feltétele a magyar műveltség lesz: akkor magyar is lesz az ország.

Más, hatalmasabb és boldogabb nemzetek talán megengedhetik maguknak azt a felfogást, hogy a szépirodalom, különösen a színi irodalom a társadalom kellemes és szórakoztató fényűzése. Afféle illatos, de terméketlen virága a nemzet fájának, — a magyar nemzet, mely csak összes szellemi és erkölcsi erejének megfeszítése mellett élhet meg a fennállását fenyegető örökös ostromállapot közepette a létért folytatott küzdelemben nem nélkülözheti a hatalmas kulturális fegyvert, melyet a színpad képvisel. A színpad szószék is, iskola is, laboratórium is. A szószéken hirdetik a társadalmat közéről érdeklő eszméket, az iskolában adják meg erkölcsi nevelését a jövő nemzetségeknek, a laboratóriumban szűrik le az élet nagy igazságait.

Miként kulturális téren általában, úgy a színművészet terén is erős centralizmus uralkodik nálunk. A magyar főváros nemcsak színházi város, hanem egyszersmind az ország egyetlen színházi városa is. Mint ilyenre, két fontos hivatás betöltése hármlik rá a nemzet életében. Az egyik, hogy európai színvonalra fejlessze a magyar színműirodalmat, a másik, hogy megismertesse az országgal a világirodalom idevágó remekeit.

Hogyan teljesíti Budapest színművésze ezt a kettős hivatását?

Amaz elrendelt helyzetéről megfellebbezett rózsabokor — többé nem látják egymást soha sem! Vagy ha ön — unalmas Istennőm — jobb szereti, hát soha . . . soha . . . soha sem!

„Unalmas Istennőm“ — pedig máskor oly imádatdíj! — neheztelve hagyott magamra. S mi — fiatalok valánk! — elfeledtük, hogy rózsabokor gyökerei kiásatnak, megszámozottan helyeztetnek el valami hatalmas pincében s tavasszal aztán oda ültetik, a hol eddig voltak.

Nos, ilyen az ábrándozás!

* * *

A versírók különben nem mindig oly ábrándosak, mint a vers olvasók.

Mintegy másfél hszázzal előbb megszólított: poéta barátomnál, nevezzük X.-nek, voltam e napokban.

Homlokát vészjósló redők borították. Ajkán bubánat vonaglott, szeméi a messze távolban kerestek megfejtett talányokat.

— Nos, mi fáj, mi bánt, kedves mé! a poétám? Világfájdalom? emberiség sorsa? honfiai bánat? Hamleti, Fausti vívdások?

Emberem végig néz és azt mondja, hogy „még nincs itt a tavasz.“

— Ugye? Akkor csak „áldjon meg az Isten mind a két kezével!“ En téli ábrázatu emberekhez nem megyek látogatásba Isten velünk!

— Megállj, szentségtörő! — riad réám lovagom. — Nekem nem a kételkedő tavasz,

Mondhatnók, hogy sehogysem. A fővárosi színművészet ma egészben véve a külföld többnyire sekély drámai termékeinek lerakódó helye, melyen szégyeneseen meghúzódnak bizonyos klaszikus emlékek is, amelyen leng-leng egy, a kezdet nehézségeiből kibontakozni alig tudó magyar színpadi irodalom.

A fővárosi színházak tulnyomó részükben üzleti vállalkozások. A heves üzleti verseny, mely köztük folyik, arra szorítja őket, hogy kivessék hajójukból irodalmi és művészeti hivatásuk emlékét is és hogy durva és ríkió eszközökkel vadásszák a sikert.

Nézetem szerint a lassan, de jó uton haladt magyar színművészet megtevélyedése már a francia drámai irodalom legujabb, ugynevezett fénykorával, a Dumas- és Sardou darabok tömeges importjával kezdődik. Bizonyos, hogy a gall elme könnyed fölénnyel uralkodik a színpadi formák fölött. Figyelemreméltó azonban, hogy Dumasnak megvesztegető elmésséggel és tökéletes technikával megalkotott darabjai szinte kivétel nélkül csak egy tárgy körül forognak: a nő erkölcsi bukása körül. A megkísérelt és befejezett bukás, a jó és gonosz nő, a leány és az asszony bukása, a bukás előzménye és következménye, annak tragikuma és komikuma az örök tengely, mely körül a mester és tanítványainak képzelő tehetsége forog. A nő bukása bizonyára jogosult témája a drámai irodalomnak, hogy azonban a nagytehetségű írók egész gárdája erre az egy tárgyra pazarolja minden alkotóképességét, ez a francia geniusz betegségének egyik szimptomája, melyet azóta már számos más, de rokontermészetű, a gondolkodó franciákat is aggodalomba ejtó szimptoma követett nyomon.

A francia házasságtörő drámák éveken át uralkodtak a fővárosi színpadon. Nagy külső sikerrel jártak. Ha

nem a bucsuzó tél feje fáj és nem is ködös, homályos érzet bánt. Más valami.

— Hát ugyan mi?

— A tavaszi felöltömet kívánnám kiváltani a zálogházból. Nem adnál kölcsön öt forintot?

Ezen jelenet óta azonban be kellett vallanom, hogy vannak esetek, melyekben még tavasszal is előnyösebb ábrándos dolgokról beszélgetni.

* * *

És ne is szenvedjük azt a szörnyű nagy józanságot.

Tiszteljük a tavaszt. Ez a természet szabadság-dalja. Tiszteljük a bus embereket; nagy szerencsétlenség . . . nem tudnak vigak lenni tavasszal sem.

Szép dalok azok, a miket a dalkok a természet e kiolvasott könyvéből összeirtak! Egy egy álom, egy egy emlék, egy egy igazság minden belülije. S hogy a hulló levélnek csak egy oldalára van őszi dal írva, s a másik, — melyet a tavaszi szellő nem sokára felénk fordít — már bájos tavaszi dal, annál jobb ránk nézve.

A poéta írjon tavaszi dalokat. Evelin susogjon őszi ábrándokat, X. ur váltsa ki őszi felöltőjét, te pedig, nyájas előfizetőnk a tavaszi negyedre is; ha elolvastad őszi tárcánkat, reméljük, hogy a tavaszt is elolvasod!

elemezőnk azonban a sikert, bizonyára úgy találják, hogy vegyi összetételében vajmi kevés az igazi művészi elem.

Említettem, hogy a fővárosi színésztének kétféle hivatása van, helyesebben volna. Kifelé a magyar kulturát kell képviselnie, befelé az európai művelődést közvetíteni. Teljesen méltatom a nagy nemzeti missziót, melyet fővárosunk végez, azt tartom azonban, hogy mint színművészetünk központja, hovatovább nemzeti veszedelemmé kezdi magát kinőni. Kifelé, mint a francia trágárságok lerakódóhelye, hamis színben tünteti fel a magyarság erkölcsi és művelődési kvalitásait; befelé pedig — éppen a vidékre gyakorolt nagy befolyása következtében — rendszeresen továbbbithatja a külföldről beléje oltott mérget, egészen az országhatárokig.

Egyes vidéki törvényhatóságok szükségét érezték annak, hogy kivételes intézkedésekkel megvédjék polgáraik egészséges erkölcsi érzületét a fővárosból terjedő métely ellen; és üdvös volna, ha az államhatalom is élne felügyeleti jogával ama színházknál, melyek állami segítségben részesülnek.

A magyar drámai irodalom, melynek munkásait tehetség hiányával és elhetetlenséggel szokás vádolni, nem kis részben a vázolt viszonyoknak tulajdoníthatja mostani szomorú pangását. — Azoknak az eszközöknek, melyekkel a most divatos külföldiek dolgoznak, magyar író nem veheti hasznát. Ha akarná, sem tudná.

A magyar főváros ma sok színházzal dicsekedhetik. Egy színházat azonban mai is nélkülözniük kell. A magyar irodalmi színházra gondolok, ahol kizárólag csak magyar szerzők művei adhatók elő. Mig az fel nem épül, addig, minden, a magyar színműirodalom emelésére vonatkozó igyekezet csak jó szándék marad. Ilyen színházban kibonthatná szárnyait, ha ugyan vannak szárnyai. Ott megismerhetné önmagát és a magyar közönséget. Onnan könnyű podgyászszal, de teli szívvel vándoruttra kelhetne, hogy meghódítsa újból az országot a magyar művészet számára.

Naszády a megyeházán.

17-én lesz a megyei közgyűlés.

A polgármester ellenáll.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 6.

A királyi biztos teljhatalma ma még csak megsimogatta a két törvényhatóságot. Szeliden és nyájasan köszöntötték egymást az ellenfelek és az összeütközés időpontját elhalasztották néhány nappal.

Olybá tűnik fel nekünk ez a fegyverszünet, mintha a hadakozó felek egymás erejét kémlelnék. Holott talán csak arra való tulajdonképpen ez a stagnálás, hogy a királyi biztosságnak minden napra jusson legalább egy ünnepies aktus.

Ma ragyogó tavaszi napsugarak fényzónéből lépett elő a királyi biztos és látogatást tett Veszprémy Zoltánnal és Kovács

József, mint az ellenálló törvényhatóságok első tisztviselőinél.

A játéki napsugár szökött, szökdécselt ides-tova... A hazafias ajkak möhöz behelték március balzsamos levegőjét, talán egy pillantra azt is érezték, hogy nehéz bilincseket rak önszántából karjaira a nemzet, — de a viláért sem érezték volna meg a szellő susogásától, hogy közeleg március idusa, — a szabadság hajnalhasadásának szent napja...

Mit is mond Madách? „... az érdek mooskától távolabb... Vajjon mikor lesz ebben az állapotban a nemzet — felfogás olyan értelemben, amint azt a hallhatlan költő gondolta és érezte?

Annyi az érdekszál és oly kevés az idealizmus, — hogy a nemzet ellenállási erejébe vetett hit és remény szárnyaszegetten bukik le minduntalan a magashól, ahol röp-ködni szeret...

Mai tudósításunk a következő:

A királyi biztos a vármegyeházán.

Kora délelőtt esendőrök lepték el a vármegyeháza udvarát és csak azokat becsátották be, akik igazolni tudták, hogy megyei tisztviselők, avagy hivatalosan van dolguk a tisztviselőkkel.

A vármegyeháza előtt sűrű csoportokban rajzott a nép, mintha nagy ünnepség volna készülöben. A ragyogó tavaszi nap fényözönnel vonta be még a csendőrszuronyokat is.

Pontban 10 órakor 7 vágató lovas-csendőr jelentette be a királyi biztos jövetelét.

Naszády Iván kocsiját ezuttal is egy század huszárság fogta körül. A vármegyeháza előtt a huszárok félkört képeztek olyaténképen, hogy a királyi biztos előtt szabad legyen az út a vármegyeháza épületébe.

Naszády Iván királyi biztos egyenesen Weszprém Zoltán alispánhelyettes szobájába ment. Weszprém állva fogadta a királyi biztost, aki udvariasan bemutatkozott és arra kérte, hogy látogassa meg a főispáni lakosztályban, ahol hivatali helyiségei lesznek.

Weszprém kijelentette, hogy Naszády kinevezési okmányára nem kíváncsi, miután a miniszterelnök leiratából már tökéletesen ismeri. Mielőtt azonban rendelkezésére állana a királyi biztosnak addig a határig, ameddig a közgyűlés feljogosította, felhívta Naszádyt, hogy a vármegyeháza területéről távolítsa el a csendőroket. A személybiztonságért ő felelősséget vállal.

A kir. biztos eunékfolytán utasítást adott Gorecki esendőrhadnagynak, hogy a csendőroket távolítsa el a vármegyeháza udvaráról.

Néhány pillanat múlva üres volt az udvar, s az egész esendőrökisérlet a vármegyeháza előtt állott glédába.

Naszády kir. biztos ezután megtekintette a főispáni lakást és intézkedett a hivatali helyiségek beosztása tekintetében. Majd Weszprém főjegyzővel egyetemben megállapították, hogy a megyei rendkívüli közgyűlés e hó 17 én, szombaton lesz. Ugy értesülünk, hogy a rendkívüli közgyűlésen megjelenik az egész tisztikar.

A városházán.

Fél tizenegy óta izgatott arcú jártak keltek a tisztviselők a városházán. Az épület előtt és köröskörül nagy néptömeg hullámzott, kíváncsian várva a királyi biztos jöve-

telt. amely 11 órára volt jelezve. Tizenegy óra volt éppen, amikor a huszárpátkók dobogása figyelmeztette a türelmetlenül várakozókat, hogy jön a királyi biztos. Marjalaky esendőrhadnagy, aki ekkorra már a városházára örködött embereivel, hirtelen leszorította a színházi publikumot a gyalogjáróra és tisztára söpörte a kocsit és a városháza előtti teret.

Naszády királyi biztos kiugrott a kocsiból. Utána Zelei Lajos min. oszt. tanácsos, aki a biztosi hivatal főnöke lesz és közigazgatási jobb keze Naszádynek.

A csendőrhadnagy tisztelgett. Naszády ünnepélyes lassúsággal felment a lépcsőkön, meg sem nézte a közgyűlési terem lepecsételt ajtaját, hanem egyenesen a polgármesteri hivatal felé tartott. Gorecky főhadnagy udvariasan utasított.

A polgármester előszobájában a kir. biztos is, Zelei is levetették felső kabátjukat s bementek a polgármesterhez.

A látogatás mindössze 7 percig tartott.

A polgármester ellenáll.

— Naszády teljhatalmu királyi biztos vagyok — kezdődött a hivatalos beszélgetés.

— Miben állhatok szolgálatára? — volt a polgármester udvarias kérdése.

— Kinevezési okmányomat ezennel átadom — mondta Naszády és egy pecsétes levelet tett le a polgármester asztalára. Ő Felsőge teljhatalmu királyi biztosnak nevezett ki és...

— Ez ellen természetesen nem lehet ellenvetésem, jegyezte meg Kovács József polgármester.

— Felhivom polgármester urat, hajlandó e a közgyűlési terem pecsétét eltávolítani, a kulcsokat átadni és a rendkívüli közgyűlést összehívni?

— Sajnálom, nem tehetem, a közgyűlés határozottan megtiltotta nekem, — felelt a polgármester udvariasan, de határozottan.

— Akkor a hivatalos szerepem egyelőre véget ért, szölt Naszády és indulni készült.

Mindaddig állva folyt le a beszélgetés. Kovács József polgármester, hogy az udvariaság elemei szabályait meg ne sértse, ekkor helylyel kínálta meg a királyi biztost, s maga is leült.

A további beszélgetés során Naszády kir. biztos közölte Kovács József polgármesterrel, hogy írásban fogja felhívni arra, a mire most szóbelileg felszólította és ugyancsak írásban kéri a polgármester választát. A további lépéseket ettől a választól teszi függővé.

Kovács József ismételt hangoztatta, hogy a közgyűlés tilalma ellenére nem tesz semmit. Mindamellet arra kérte a királyi biztost, hogy a válaszalásra legalább 24 órai időt adjon neki, miután tisztviselő társaival közölni akarja az átirat tartalmát.

A királyi biztosnak ez ellen semmi kifogása nem volt, csupán annyit jegyzett meg, hogy békés szándékkal jött Debrecenbe és szeretné kikerülni az erőszak alkalmazását.

Negyed tizenkettőkor Naszády kísérelve együtt eltávozott a városházáról és lakásába vonult, ahol a délután folyamán Zeleinek és Rasó Istvánnak adott utasításokat.

Kovács József polgármester este 7 óráig semmiféle átiratot nem kapott a királyi biztostól.

Eljen a polgármester!

Mikor a huszárság és esendőrség eltűnt a láthatárról, — 100—150-en a városháza

előtt várakozó tömegből a polgármester hivatala elé vonultak és éljenztek Kovács Józsefet. Egy másik csoport a lepecsételt közgyűlési terem előtt csinált hangulatot a nemzeti ellenállásnak.

Talán nagyobb szabású tüntetés fejlődött volna ki, ha a polgármester tapintatosan nem intézkedett volna, hogy a hajduk szö-lítsák fel távozásra mindazokat, akik nem hivatalos ügyben mentek fel a városházára.

Ilyenformán aztán a kisebbszerű tömeg, akik között feltűnően nagy számmal voltak az ugynevezett proletárok, — tizenkét óra csendesen szétoszlott.

Mikor a déli harangszó az ebédidőre figyelmeztette a tisztviselőket, már nyoma sem volt a királyi biztos látogatásának a városházán.

Talán csak a közgyűlési terem pecsétje tűnődött még afelett, hogy az erőszak vajjon meddig késik az éji homályban?...

A tisztviselők hangulata.

Az a lidérc nyomás, amely Bánffy nyílt levele óta valósággal ránehezedik az általános politikára, — mintha a tisztviselők köréből is szedné áldozatait...

Rendkívül nyomasztó a hangulat. A tisztviselők érzik ugyan a felelősséget, a mely Debrecen kuruc becsületének megvédésével rájuk hárul, de sejtik azt is, hogy rövidesen a sok forma között elvész a — lényeg, — ennek a gyönyörűen fejlődő városházának rohamos hanyatlására vezethet ez a bizonytalan állapot.

Immáron hónapok óta a sablonszerű dolgokon kívül semmiféle érdemleges munkát nem végeztek a tisztviselők, holott egy néhány igen fontos és igen sürgős ügy követel halaszthatatlan elintézését.

Mi legyen itt a tisztviselők részéről a teendő, — bajos volna megmondani.

Talán az okos leszerelés? amit egyébként burkoltan a vasárnapi kommuniké is tartalmaz? Nem adhatunk tanácsot. Folytasson mindegyik tisztviselő lelkiismeretével és meggyőződésével hosszas eszmecsere és próbálja megközelíteni bölcs belátással az arany középutat.

Miért jött a királyi biztos?

Elsősorban bizonyára azért, hogy megtörje a tisztikar ellenállását. Ennél azonban sokkal pikánsabb az a felelet, amelyet ma megbízható forrásból kaptunk erre a kérdésre.

Forrásunk szerint Naszády királyi biztos a kinevezendő főispán számára készíti elő a talajt.

A terv az volna, hogy a királyi biztos most megtörje a nemzeti ellenállást — helyi értelmében véve — egészen, s mikor már teljes lesz a rend a két törvényhatóságnál, a kinevezendő főispánt teljhatalmának erejével beiktattatja.

A szomszédos vármegyék sorsa.

Hajdumegye körül Biharország kivételével csupa ellenálló megyék sorakoznak.

Hir szerint rövid időn belül ezen megyéknek letörésére is sor kerül. — Mihelyt Naszády kir. biztos Debrecenben és Hajdumegyében elvégzi küldetését — a kormány kinevezi egyuttal a szomszédos vármegyék királyi biztosává is.

Ezekben a vármegyékben természetesen ugyanolyan rendszer mellett fog megtörténni az ellenálló tisztviselők megtörése, mint Debrecenben.

A perspektiva ilyenformán az, hogy Naszády királyi biztosnak valósággal állama lesz — az államban.

Megérkeztek — az irományok.

Ma reggel hatalmas ládákkal megrakott talyigát huzott látható kinnal egy szeren csétlen pára végig a Piac-utcán néhány perccel előbb, hogy a királyi biztos látogatást tett a vármegyeházán.

A királyi bizottság irományai 1 jegyezte meg valaki, mire illő tisztelettel mindenki félreállott az utból: a nyomoruságos talyiga bevánszorgott a vármegyeháza udvarára.

Az irományokat holnapig ideiglenesen az őrszobába raktározták be.

A polgármester költözökodik.

Epizódokban ma se volt hiány.

A királyi biztos még a vármegyeházán időzött, amidőn a sajtó tudósítók már összegyűltek a polgármesteri titkár szobájában és folytonos élcelődés közepette hegyezteték a vastag ceruzáikat.

A polgármesteri titkár, aki titkarságáért a tanács részéről egykoron még nagy kitüntetésben fog részesülni, — iszonyuan komoly ábrázattal bemegy a polgármesterhez és néhány pillanat múlva kiszállit onnan — egy prémes télikabátot.

— Költözökodik már a polgármester, — csattan el rá az epés megjegyzés, nagy derűtséget kelteve.

A polgármesteri titkár szemeit egy pillanatra fátyol borította el és gyorsan elfordult, hogy ne lássák — elérzékenyülni . . .

▲ politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márc. 6.

Ma délelőtt több órán át tartó minisztertanács volt. Amelyen a kormány összes tagjai részt vettek. A minisztertanács után félhivatalosan jelentették, hogy a lapoknak az a híre, mintha báró Fejérváry Géza miniszterelnök Bécsbe utaznék, nem felel meg a valóságnak.

A politikai világban ma sem beszélnek másról, mint báró Bánffy Dezsőről. A függetlenségi pártban valósággal örülnek az ő kilépésének s azt hangoztatják, hogy „Bánffy Dezső báró most nem csak elszigetelten áll politikailag, hanem teljesen lejárta magát.“ Azzal magyarázzak ezt, hogy báró Bánffy-nak eddig nagy erkölcsi tőkét kölcsönzött a koalíció, most azonban ettől elesett s ismét csak régi bűnei fognak felelevenedni a nemzet szeme előtt. Bánffy Dezső báró elhatározásáról erős kritikát fog gyakorolni holnap gróf Tisza István, aki ma akarta kiadni nyílt levelét választóihoz, de a Bánffy-élet miatt holnapra halasztotta, hogy ma még megtoldhassa.

(Vezérek értekezlete.)

Ma délután Andrássy Gyula gróf lakásán hosszú ideig tartó tanácskozás volt, amelyen Kossuth, Apponyi és Zichy Aladár gróf vettek részt. A tanácskozásnak politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak.

(A vezérő bizottság ülése.)

A vezérő bizottság ma ülést tartott, de nem hirdették előre. Ez Kossuth Ferenc rendelkezésére történt, mert Kossuth tartat-

tól, hogy a rendőrség, ha megtudja mikor ülészik a vezérő bizottság behatol és feloszlátia.

(A vezér-bizottság értekezlete.)

A vezér-bizottság ma esti értekezletén Kossuth elnök bejelentette Bánffy kilépését. A bizottság nem kívánta a Bánffy által Kossuthhoz intézett levél felolvasását, miután az a mai lapokból egész terjedelmében ismeretes.

Bejelentette Kossuth azt is, hogy Eötvös Károly szintén kilépett a koalícióból. A vezérbizottság a kilépéseket tudomásul vette.

Hir szerint Eötvös azzal indokolja kilépését, hogy közte és a bizottság között régóta ellentétek vannak és a mai komoly helyzetben helytelen volna, hogy a vezér bizottsági tagok folytonos nézeteltérések között tanácskozzanak.

(Kristóffy.)

Külön fejezetet érdemel Kristóffy ur távozásának illetőleg maradásának története. A Rudnay-affér óta nem volt nap, hogy nem esett volna szó Kristóffy távozásáról. Tény az, hogy Kristóffy már egyszer bejelentette lemondását Fejérváry-nak, majd rábeszélésére visszavonta és azóta maga sem tudta: menjen-e vagy maradjon? Többrendbeli okkal érvelt amellett, hogy mennie kell. Azt mondta, hogy nem maradhat, mert az általános választói jog kérdése elaludt, ő pedig csakis ezt képviseli a kormányban; nem maradhat továbbá, mert az a szándék, hogy az országgyűlést törvényes időben nem hívják össze, amit a maga részéről ugyan megokolhatónak, de helyesnek nem tart és végül nem marad, mert súlyosan idegbeteg és fél, hogy a sok munka és izgalom alatt hirtelen megroppan. Nem tudjuk hamarosan megállapítani, hogy hány százalékos kiegyezést jelent a kiegyezés Fejérváry és Kristóffy között; de megtörtént és jó matematikus kiszámíthatja az arányezámot. Meggyeztek abban, hogy Kristóffy egy heti szabadságra megy; távollétében Fejérváry fel fogja eleveníteni az általános választói jog kérdését küldöttségekhez intézendő beszédekben és ezek ellenében Kristóffy elejti a közbeeső skrupulust a választásoknak törvényes időben való kiírása tárgyában és megmarad. Ezek folytán Kristóffy pénteken, e hó 9 én idehaza lesz és folytatja honboldogító munkáját, de egyelőre a hazajöveteltől számított hat hétig és csak ezen határidő elteltével fog végleg dönteni.

(Fejérváry Bécsben.)

Fejérváry miniszterelnök holnap Bécsbe utazik, hogy az új miniszterek Csütörtökön leendő eskütételénél közreműködjék.

(Politikai pör.)

A miskolci járásbírósg ma tárgyalta a Brezovay megyefőnök ellen indított kilakoltatási keresetet. Brezovay képviselője a tárgyaláson pergatól kifogást tett, mire a bíróság a közigazgatási hatóság döntéséig az eljárást felfüggesztette.

(Új miniszterek.)

Félhivatalosan jelentik: A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja dr. Hegedüs Ferencnek pénzügyi, Post Gyulának kultur- és Papp Béla altábornagynak, közös hadügyminiszteriumi osztályfőnöknek honvédelmi miniszterré való kinevezését.

Irodalom és Művészet.

Széplaki Pál emléke. Kegyeletes mozgalmat indított meg a debr. ev. ref. főiskola joghallgatóinak önképzőkör, a midőn elhatározta, hogy a jogakadémia első tanárának lakását emléktáblával jelöli meg. — Széplaki Pál a tudós tanár neve, ki 1800 márc. 20 án tartotta meg latin nyelvű széklőlő beszédét. Tantárgyai voltak: statisztika, magyar polgári jog, büntetőjog és politika. Ez kezdete a debreceni jogakadémiának! A tudós tanár lakása a mostani Egyháztér 9 száma alatt volt. Hogy érdek jogászfjaink szép célja annál inkább megvalósuljon, ennek épp oly szép eszközt válasszoták, a midőn kiadták Balogh Ferenc, főiskolánk birneves hittanárának „A debreceni jogakadémia keletkezése, fejlődése és a jogászfjúság“ című magvas értekezését, melyből a fentebbi adatokat kölcsönöztük. A sok érdekes adatot, az ifjúságra nézve buzdió határu intelmet tartalmazó, nagy aapossággal, szép magyar nyelven írott füzet jövedelme — a mint a címlapon olvassuk — „a debreceni első jogtanár lakásának emléktáblával való megjelölésére szolgál“. A 27 oldalas füzet ára 30 fillér; kérjük a közönséget, hogy a jeles dolgozat megvásárlásával sziveskedjék a lelkes ifjak céljának megvalósulását elősegíteni!

(g. i.)

Márkus Lili, a kiváló művésznő Már-tius 11-iki hangversenyének műsora a következő: 1. Bach (Stradal) d moll orgona concert. 2. Chopin, des dur Prelude, as dur Valcer, a moll Mazurka. 3. Liszt, Mephisto keringő. 4. Godard, Des Ailles (concert etude) 5. Liszt, Rákóczi induló. — Ezek közül a Bach Stradal orgona concertjét és Liszt Mephisto keringőjét Budapesten a Vigadó zaufolásig megtelt nagytermében január hó 17-én tartott hangversenyén is előadta a művésznő és pedig oly hatással, hogy a fővárosi lapok közlései szerint a közönség teljesen el volt ragadtatva Márkus Lili ragyogó művészetétől. — Ifj. Szilágyi Imre hegedű szólója az 1. és 2. ik szám között leendő. A hangversenyre jegyek Tóth Béla győgyosztárában (Főtér) még kaphatók.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— március 6.

„Szomorú a magyar nóta
Háromszáz esztendő óta . . .
Bécsben pedig vigadoznak . . .
Hej! beh szomorú egy kvóta!

No de se baj! A kitarítás
Előbb utóbb sikert nyer el!
Addig pedig mondogassuk:
Lesz még szőlő-lágykenyérrel!

Az abszolútizmus humora.

(Zempléni csendélet. — A szolnoki ügyész fizetése.)

— márc. 6.

Zemplében már több mint egy hónap óta a vármegye valamennyi aljegyzője egy szobában huzódik meg, mert a többit nem fűtik. Dókus Gyula alispán fölfüggesztése és Thuránszky főjegyző elmozdítása óta a központi közigazgatási tisztikar Bernáth Aladár első aljegyzőt tekintti vezetőjének, míg Kispál Sándorral, a kinevezett „alispán-helyettes“-sel árva lélek sem érintkezik a megyeiek közül és nem ismeri el alispánnak még a legutolsó hajdu sem.

Amióta Kispál Zemplében van, való sággal a megyeháza foglya, mert az utcára

nem mert kimenni, sőt még a megyeházán sem járhat szabadon, örökös remegés nélkül a sértések miatt.

A napokban történt csak meg vele, hogy az elsőemeleti folyosón, amely állandóan tele van csendőrökkel, találkozott egy irnokkal.

Az irnok végignézett rajta és nem köszönt.

— Miért nem köszön nekem? — szólítja meg Kispál a csendőrök védelme alatt.

Az irnok még egyszer végignézi:

— Hát kicsoda maga?

— Én Kispál alispán vagyok...

— Ugy? Nekem még nem mutatkozott be! De még ha bemutatkozik is, vegye tudomásul, hogy ennek a vármegyének csak egy alispánja van: Dókus Gyula; ha pedig az „ur“ azt állítja, hogy maga is alispán, akkor közönséges szédelő gazember.

— Csendőrök, csendőrök! ordítja Kispál. — Tartóztassák le!

A csendőrök azonban rá se hederitettek, hanem egykedvűen méregetik tovább a folyosót, míg Kispál dühösen ront szobájába, hogy egyedül barátjának, örgróf Pallavicini urnak (akivel tegeződik is) elpanaszolja, hogy már a csendőrök sem hallgatnak rá.

A napokban különben Kispál mindenáron friss levegőt akart szívní s ezért merészet és nagyot gondolt, kinyitotta emeleti szobájának ablakát és kidugta rajta fejét. Az utcán erre a hallatlan merészségre nagy csoportosulás támadt és egy sátorlajuhelyi ügyvéd indignálódva jegyezte meg:

— Ez a Kispál már határtalanul szemtelen kezd lenni. Tessék! Most már az ablakon is ki mer nézni!

Egy kavics röpönt fel az ablakhoz. Csörmpölve hull le az egyik ablaktábla a magasból és Kispál ijedten kapja vissza fejét, amely eljártozta jogát a tényhez és szabad levegőhöz.

— Bójtí istentisztelet. Az ág. ev. templomban szerdán d. u. 3 órakor bójtí istentisztelet lesz.

— A kamara bizottságai. A kamara március elsején tartott közgyűlésén újra szervezte 1906. évre állandó bizottságait. A közös bizottság tagjai lettek: Falk Lajos, Fleischmann Mór, Lusztig Károly, Váray János kereskedő, Dávidházy Kálmán, Steg müller Árpád, Szántó Győző és Tóth István iparos beltárgyak. Számvívó bizottság tagjai: Györffy Aladár, ifj. Schwarz Vilmos, Debreceni Lajos. A nyugdíj- és fegyelmi bizottság tagjai megmaradtak.

— Meghívó. A függetlenségi kör évi rendes közgyűlését f. hó 11 én, vasárnap d. u. 3 órakor tartja a kör Csapó-utcai helyiségében. Tártyak: 1. Évi jelentés. 2. Számvizsgálók jelentése. 3. Könyvtárnoki jelentés. 4. Indítványok. — E közgyűlésre a kör tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

— A „Szabadság“ elkobzása. Ma délelőtt 9 órakor az ügyész indítványára a vizsgálóbíró elköszölte a „Szabadság“ mai számát. Az elkobzásra Gáspár Imre „Pulicidae“ című vezércikke adott okot, amelyben az ügyész királysértést látott. Rövid idő alatt másodszer történik meg az eset lapunkkal.

— Ifjak küldöttsége Vadaynál. A magyar irod. társulat négy tagu küldöttsége ma délután megjelent dr. Vaday László ideiglenes főkapitánynál a március 15. iki ünnepek megtarthatása tárgyában. Az id. főkapitány igen udvariasan fogadta őket és készséggel kinyilatkoztatta, hogy az ünnepek megtartását nem ellenzi. Csak óva intette a fiatalokat, hogy beszédeikben „erős politikai célzásokkal ne izgassák föl a népet, mert első »rend és nyugalom.“ Megígérte, hogy kérvényüket a lehető legelőrebb idő alatt el fogja intézni. Tehát a dicső nemzeti tünneper minden pontja, a tervezett program alapján, meg lesz tartva.

— A négy évszaktól tegnap volt az első részletes próba amidőn a tavasz szeplői élőképének szépsége kezdett kibontakozni. Ma délután négytől ötig a nyár szeplőinek lesz első részletes próbája a szeplők pontos megjelenését kéri a rendező bizottság.

— Közlekedési Tanács. Az ujonnan szervezett országos Közlekedési Tanácsban a debreceni keresk. és iparkamara képviselőjéül May Andort az István gőzmalom vezérigazgatóját nevezte be.

— A „Bikar Cholim“ debreceni betegsegélyző egyesület e hó 11 én, vasárnap d. e. 10 órakor az egyesület helyiségében (Sas utca 2. szám) tartandó évi rendes közgyűlést tartja. Tártyasorozat: 4. A választmány jelentése 1905. évről. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése és ennek alapján az 1905. évi számszámadások tárgyában határozat hozatala. 3. Az 1906. évi számszámadások és mérleg megvizsgálására egy 3 tagból álló bizottság választása. 4. Esetleges indítványok, amennyiben a közgyűlés előtt két nappal bejelentetnek.

— Mezőgazdasági ipari kísérleti állomás. Ipar és kereskedelmi kamaránk legutóbbi közgyűléséből fölterjesztésben támogatja azon mozgalmat, mely a mezőgazdasági nyerstermények ipari feldolgozási módjait tanulmányozni hivatott orsz. mezőgazdasági ipari kísérleti állomás létesítését kívánja. Ez állomás úgy a mezőgazdaság, mint az ipari fejlődésére jelentős és becses hatást gyakorolna, mint azt a külföldön felállított hasonló intézmények példája a gyakorlatban megmutatta.

x LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujshussy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatban.

x Régen volt és soká lesz oly kedvező alkalom olcsón vásárolni mindenféle célszerű ajándéktárgyakat, gyermek játékokat és műiparú különlegességeket mint most. Mentze Henrik újdonságok áruháza teljesen feloszlik Piac és Szent Anna-utca sarkán, a rak-táron levő áruk beszerzési áron alul árusítatnak el. Berendezés és a portála eladó. 140—x—1.

x „A széchényi kertben az állomáshoz harmadik, 2000 négyszögöl kert, fele szőlővel ültetve, fele veteményes lakóházzal együtt 8400 koronáért eladó, értekezhetni a csösznél.“

x Nincs többé hajhullás. Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Izis hajszesz. Két-három heti használat után a legrosszabb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ára csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszerárban, Piac-utcán.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Szerencsétlenség a lakodalmon.

Homlokon lótték.

Halálos sebesülés.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 6.

Muzikaszó mellett vig mulatozás, di-nom dánom zaja verte föl a csendes környéket. Vigan voltak a tanyán, lakodalmat ültek, mert hogy asszony került a Bodnár Mihályék portájára. Eleven tüzlől pattant menyecske. Sámson községből szemelte ki magának a Bodnár Gyuri. Ott is adta össze a fiatal párt a pap és a jegyző. A lakaira hivatalos volt — jó magyar emberekhez illően — minden atyafi meg jó ismerős, és hát — össze is gyűltek szép számmal a hívek. A Cserén levő Szabó tisztás máskor hang-

talán tájéka visszhangzott a vidám mulatozó sereg kurjongatásától.

Éppen az esküvőről érkezett meg a lakodalmi népség a tanyára. Huzta a cigány, járta a tánc szakadatlanul. Közbe közbe pedig az ilyen alkalmakkor szokásos egy egy pisztolydurranás szólt bele a mulatozók zarájába.

Hanem egyszerre baj történt — vége szakadt a vigalomnak. Éles sikoltás, jajkiáltás hangzott. A kis János fiu, a 11 esztendő Gergely gyerek a földön fetregett. Homlokából patakzott a vér. A szerencsétlent meglótták. Az üdvölvések egyike találta véletlenül a szegényt. A golyó a balszeme fölött furódott a fejébe. Nyomban ápolás alá vették, elhívték hozzá a sámsoni doktort, aki miután megvizsgálta beutalta a debreceni köz-kórházba, ahova eszméletlenül szállították be ma este a megrémült szülők. A kis fiu azonban aligha segíthet már az orvosi tudomány, állapota nagyon súlyos és kétség, hogy megéri a reggelt.

Öngyilkos tiszthelyettes.

Megmérgezte magát.

A honvéd-laktanya szenzációja.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 6.

Mindennap arat az öngyilkossági statisztika egy-két áldozatot. Mintha kényszerítő szükség volna eldobni az életet, amely nem teremthet mindig örömet, mintha parancsoló kényszerűség volna odadobni a természetnek azt, ami egyedüli értékes ajándéka, az öntudatot!

A kornak ezt a betegsége — úgy látzik — már nem lehet meggyógyítani okos beszéddel és jó tanáccsal. Erősebb eszközre van szükség. Az államnak kell szociálpolitikai intézkedésekkel odahatni, hogy a kór gyökerestől kiirtassék.

Helyes nevelési rendszer az iskolában, az élet becsének beajátása a serdülő ifjúság lelkébe, — minden bizonynyal csökkentenék az öngyilkosok számát.

A mai eset egy katona tragédiája. Az okot homály fedi, a cél el lett érve.

A vád ellenben a társadalom marad, mert nem törekszik önszántából is csirájába folytatni ezt a koros betegséget...

Az öngyilkos.

Az öngyilkos Hochholzer Géza 23 éves budapesti illetőségű honvéd hadapród tiszt-helyettes. Már huzamosabb idő óta szolgált a 3. honvéd gyalogezrednél és ismert alakja volt Debrecennek. Igen rokonszenves, mindig vidám, jókedvű fiatalember volt. — Szeretett mulatni, mint a legtöbb katona. — Barátai épen ezért nagyon kedvelték. Sohasem emlegette, hogy sorsával nem lenne kibékülve.

Tegnap este is még több barátja társaságában pezsgőzött a kávéházban és egyáltalán nem látszott rajta, hogy efféle sötét tervvel foglalkozna.

Késő éjjel ment haza a kaszárnyába s bezárkózva szobájába nyomban nyugalomra tért. — Ma délelőtt követte el végzetes tettet, — morfeummal megmérgezte magát.

Az öngyilkosság.

Az öngyilkosságot csak délben vette észre a tisztiszolga, amikor bevitte a tiszt-helyettesnek az ebédet. A legény ugyanis költögetni kezdte a fiatalembert és feltűnt neki, hogy nem kapott választ. Közelebb lépett az ágyhoz, de a következő pillanatban rémülten hőkölt vissza — a tiszt-helyettes elsárgult arccal, megüvegesedett szemekkel meredt reá fektéből. — Kirohant és fellármázta a kaszárnyát.

A hamarosan előhívott ezredorvos aztán konstataálta az öngyilkosságot. Még akkor élt az öngyilkos, de már nem volt eszméleténél. Nyomban beállították a közelben levő köz-kórházba, ahol Báthori Sándor orvos vette gyógykezelés alá.

= Első debreceni ernyőgyár. =

A tavaszi és nyári időnyre

ajánlom dus választéku saját készítményű raktáromat

eső- nap- és csipke-ernyőkben

dus választék, olcsó, szolid árak mellett.

Javítások és áthuzások gyorsan elkészíttetnek.

Merkler Soma

Ernyőgyárban. 134-10-2

Debrecen.

Piac-utca 50. Szent-Anna-u sarkán.

A ki egészséges, erős szép szőlőt akar, bizalommal forduljon

Vityé Miklós lelkiismeretesen vezetett oltványtelepéhez

Szerb-Csanádon Torontálban, a hol szokvány minőségű I. rendű fás gyökeres és sima szőlőoltványok, bor- és csemegefajok, valamint amerikai sima és gyökeres szőlőveszszők, nemkülönben — ugyanazonfajok II. rendű osztályzatban a legolcsóbb árban kaphatók. Szőlőlugasnak külön e célra választott

fajok. — Faj és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A számos elismerő-levél közül itten csak egy. Tek. Vityé Miklós urnak, Szerb-Csanád. A nekem szállított 2000 drb. I. minőségű gyökeres oltvány 14-15 drbig mind megfogamzott s így azokat mindenkinek a legjobban fogom ajánlani. Már ez idén t. i. az első évben 3 egy-kettő-négy m. hajtást hoztak, mely körülmény általános feltűnést keltet. Biztosítom, hogy szükségletemet mindig Önök fogom fedezni. Szívvelyes üdvözléssel Kusszt Sebő, Egres.

Szőlővessző

A világhírű

'Delaware'

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell.
a szőlészeti kincse.

A phyloxeraának ellent áll!!!
Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymenyiségű sima és gyökeres DELAWARE vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takács.

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd, Somogy-m

Pserhofer-fagybalzsam

elismert legbiztosabb szer **mindennemű fagyások** ellen, nem különben **fagyás okozta elhanyagolt régi sebek** eltávolítására.
1 tégely ára **2 korona.**

Pserhofer-pulmonin

kitűnően bevált szer még oly **idült köhögés, légesőhurut, tüdőbaj, szamárhurut** ellen, ugy gyermekek, mint felnőttek számára. 3-4 üveg elegendő. Orvosiilag többszörösen ajánlva.
1 üveg ára **2 korona 50 fillér.**

Pserhofer migrán csokoládé

elsőrendű szer **migrán, ideges fejfájás és neuralgia** azonnali megszüntetésére
1 doboz ára **1 korona 60 fillér.**

Pserhofer-arc krém

pörsenések, bőrtakák, szeplők és az **arcbőr minden tisztatlanságának** eltávolítására.

1 tégely ára **1 korona 60 fillér.**

Kizárólagosan megrendelhető:

Pserhofer J. gyógyszer-tárában

WIEN, I., SINGERSTRASSE 15.

138 x —1.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái

az **étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.**

Doboza **1 korona és 2 korona.**
Próbadoz **50 fillér.**

Fő és szétküldési raktár:

'NADOR'

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körut 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szile Ferenc, Koczián Dezső, Radakovits Géza, Tóth Béla gyógyszer-tárában.

A közelgő tavaszi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű konyhakerti, virág-, valamint fűmagvaimra.

Ugyisintén állandó nagyválasztékot tartok frissen levágott mindenfaj elővirágból, melyek egyes szálabban, vagy megrendelésre készítek ezekből menyaszonyi mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sirkoszorukat.

Saját termésű nyíló virágok és disznóvényeimet a legszebb kivitelben ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek ugy a Kossuth-utcai üzletemben mint a Ferenc József uti kertészeti telepemen, óriási választékban állanak rendelkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a legnagyobb pontosággal, legszebb kivitelben a kívánt időre szállítatunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Tömeges megrendelést kér

kiváló tisztelettel

PACZELT JÁNOS

mag- és virágkereskedése Debrecen, Kossuth-utca.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-u. fiókja

Alaptőke 15,000.000 kor. Budapest, V., Nádor-utca 18. Tartalék 2,225.000 kor.
Sürgőnycim: Nádor utcai Hazaibank. Telefonszám: 86-01.

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereménykötvényei.

Az első ciklusban évenként háromszor június
5, október 5, február 5

300.000

600.000

300.000

koronás fűnyeremények

40.000 és 20.000, 50.000 és
20.000, 40.000 és 20.000

koronás melléknyeremények kerülnek sorsolásra.

Egyévi nyereményösszege:

1,571.000 korona.

Minden egyes sorsjegy
okvetlenül kisorsoltatik.

A nyeremények főösszege:

32,221.300 kor,

a törlesztési huzások főösszege:

36,938.750 kor.

mind az öt ciklusban.

A vevőnek a rendkívül előnyös nyereményhuzásokon való játék csak a vételár ka-
mataiba kerül, mert a legkisebb nyeremény és a törlesztés huzásnál sorsolt nyeremény-
kötvényért járó nyeremény-szelvény árfolyamértéke jóval több, mint a sorsjegyek mai ára.
Minden egyes nyereménykötvény, illetve a kötvény kisorsolása esetén az arra ki-
adandó nyeremény-szelvény az összes nyereményhuzásokon végig — tehát 70 éven át
— játszik, e szerint többször is sorsolható nyereménnyel.

A nyereménykötvényeknek biztosítékát az államnak, városoknak és községeknek
nyújtott kölcsönök képezik és a törlesztések, valamint a nyeremények pontos kifizeté-
seért a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összes vagyonával külön is ke-
zeskedik. Ezeket a nyereménykötvényeket adjuk:

a) készpénzfizetésre a mindenkori pontos napi árfolyamon darabonként 20 ko-
rona foglalót kikötve. A sorsjegyekre kívánatra igen jutányos feltétele, mellet megfe-
lelő előleget nyujunk.

b) az 1883 XXXI. t. c. értelmében kiállított részletvekre

18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.

1906. március hó 15 ig beérkező rendeléseknél intézetünk ezeken az áron ar-
folyamemelkedés esetén sem változtat.

Már az első részletnek posta utalványon való beküldése után megküldjük a sors-
jegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényesen kiállított részletivet, melynek alapján a
vevő azonnal megszerzi a kizárólagos játékjogot.

a) Készpénzfizetésre:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V.,
Nádor-u. 18. Sziveskedjenek részemre a napi árfolyamon
számítva készpénzfizetés ellen darab Pesti Hazai
Első Takarékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt kül-
deni. Mai postával küldök Önöknek foglalólul darabon-
ként 20 koronát azaz összesen koronát, míg
a hátralékos összeget sziveskedjenek
utalvánnyal beszámolni.

folyószámlán hitelezni.

Kelt

A megrendelő neve:

(olvasható aláírás.)

Pontos lakáscíme:

Megrendelési-jegy:

b) Részletvegre:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V.,
Nádor-u. 18. Megrendelek Önöknél a prospektusokban
foglalt feltételek szerint az 1883: XXXI. t. c. értelmében
kiállítandó részletvegre darab Pesti Hazai Első Ta-
karékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt. A vétel-
árat darabonként koronás havi részletben
fogom törleszteni. Az első részletet összesen kor.
ma postautalványon küldtem címükre.

Kelt

A megrendelő neve:

(olvasható aláírás.)

Pontos lakáscíme:

102-3.-8.

LÁSZLÓ JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,
folyóiratok,
ÁRJEGYZÉKEK,
számlák,
ZARSZÁMADÁSOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TANCRENDEK,
FALRAGASZOK,
KÖRLEVELEK,
a legszebb kivitelben.
a „SZABADSÁG“
pol. napilap
kiadóhivatala.

A legdívatosabb betűkkel ellátott,
gyorsasajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“
részére

jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG“
a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 kor.
Negyed évre . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . 20 kor.
Fél évre . . . 10 kor.
Negyed évre . . . 5 kor.